

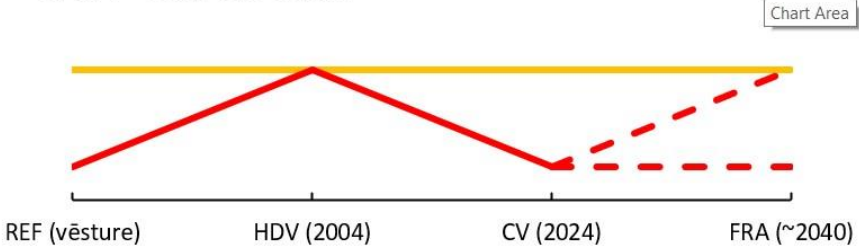
Biotopu valsts līmeņa aizsardzības mērķu (FRV) noteikšana: datu izvēle un eksperta apsvērumi

Biotopa kods	1220
Biotopa nosaukums	Daudzgadīgs augājs akmeņainās pludmalēs
Eksperte	Brigita Laime
Darbs pabeigts	18.04.2024.
Vispārējās piezīmes	<p>Biotopam <i>1220 Daudzgadīgs augājs akmeņainās pludmalēs</i> ir noteikti kvantitatīvi minimālie kritēriji: pludmalē jābūt vismaz 20 % akmeņu vai vismaz 80 % oļu, kopējam augāja segumam vismaz 10 % (Rove, 2013). Krasta posmos ar laukakmeņiem šā biotopa pastāvēšana ir stabilāka, taču tajās vietās, kur dominē oļi, spēcīgu vētru ietekmē situācija var strauji mainīties – biotops var tikt iznīcināts (oļi aizskaloti, uzskalotas un/vai pārpūstas smiltis). Biotopa platība var mainīties arī antropogēno faktoru ietekmē, kad akmeņainās pludmales pārmērīgas rekreācijas slodzes rezultātā tiek pilnībā izbradātas un tajā tiek iznīcināti visi augi. Tas viss norāda, ka biotops <i>1220 Daudzgadīgs augājs akmeņainās pludmalēs</i> var būt diezgan mainīgs savā platībā, proti, arī kopējā biotopa platība var svārstīties.</p> <p>Biotops <i>1220 Daudzgadīgs augājs akmeņainās pludmalēs</i> bieži ir mozaīkā ar citiem iesāļvides biotopiem (piejūras zālājiem un citiem pludmaļu biotopiem). Turklāt tas ir šaurā joslā gar jūras krastu. Tāpēc dabā ir grūti saskatīt un kartē attiecīgi novilkt robežu starp šiem biotopiem. Ne vienmēr akmeņainās pludmales ir vienkārši nodalīt no jūras biotopa <i>1170 Akmeņu sēkļi jūrā</i>.</p> <p>Pašreizējais biotopa kartējums ir aptuvens, jo kartēšana veikta mērogā, kurā grūti iezīmēt precīzas šā biotopa robežas. Daļa biotopa Dabas skaitīšanas projekta ietvaros kartēta ārpus veģetācijas sezonas, kas būtiski ietekmē šā biotopa faktisko robežu noteikšanu un rezultātā biotopa platību (4. pielikums).</p>

FRA noteikšanā izmantotā metode – novērtēšana laika nogrieznī

REF min, km²	<p>0,3 km²</p> <p>Nosakot REF minimālo un maksimālo platību, izmantoti 1989. un 1992. gadā krasta kartēšanā iegūtie dati par oļu un laukakmeņu pludmaļu izplatību, posmu garumu un platumu (Latvijas jūras krastu monitorings, 1993). Šie dati ir ļoti aptuveni.</p> <p>Aprēķinot REF min platību, pieņemts, ka oļu un laukakmeņu pludmaļu vidējais minimālais platums ir 10 metri. Ja pieņem, ka oļu un laukakmeņu pludmaļu kopējais garums ir 30 km, tad rezultātā minimālā vēsturiskā platība ir 0,3 km².</p>
REF max, km²	<p>0,6 km²</p> <p>Aprēķinot REF max platību, pieņemts, ka oļu un laukakmeņu pludmaļu vidējais minimālais platums ir 20 metri. Ja pieņem, ka oļu un laukakmeņu pludmaļu kopējais garums ir 30 km, tad rezultātā maksimālā vēsturiskā platība ir 0,6 km².</p>
REF vid., km²	0,45 km ²

REF periods	References platības noteikšanai izmantots 1993. gads, jo laikā no 1989. līdz 1992. gadam tika iegūti pirmie dati par pludmaļu izplatību Latvijā kopumā. Pēc krasta apsekošanas un kartēšanas materiāliem G. Eberharda vadībā veiktajos pētījumos tika noteikti un kartē iezīmēti krasta posmi ar oļu un laukakmeņu pludmalēm (Latvijas jūras krastu monitorings, 1993).
HDV min, km²	0,5 km ² Izmantota Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā ziņotā platība par 2001.–2006. gada periodu. Šajā laikā (2002.–2005. gads) bija veikta piekrastes biotopu kartēšana LIFE projekta “Piekrastes biotopu aizsardzība un apsaimniekošana Latvijā” ietvaros (http://piekraste.daba.lv). Lai gan tad Latvijā vēl nebija šā ES nozīmes biotopa detalizēta skaidrojuma, tomēr pēc kartēšanas metodikas un rezultātiem var spriest, ka dati ir ticami un objektīvi.
HDV max, km²	0,5 km ² HDV max platība vērtēta kā vienāda ar minimālo.
HDV vid., km²	0,5 km ²
CV, km²	0,367 km ²
CO platību summa valstī, km²	0,134864544 km ²
Ilgtermiņa tendence, automātiski	8
Vai paredzamas biotopa platības izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	Jā. Klimata pārmaiņas var pastiprināt jūras krasta noskalošanu, ūdens līmeņa paaugstināšanos. Klimatam kļūstot siltākam, jūra var neaizsalt vai aizsalt mazāk, tādējādi ziemas vētru ietekmē krasts var tikt noskalots arvien vairāk un biežāk. Oļainajos krasta posmos, vismaz periodiski, var notikt biotopa platības samazināšanās. Noskalošanas rezultātā pilnībā vai daļēji var tikt iznīcināts augājs un apgrūtināta tā atjaunošanās. Tādējādi oļainie un akmeņainie posmi var neatbilst biotopa minimālajām prasībām.
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	Nē.
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	Nē. Vietām biotopa platības varētu būt arī fragmentētas, piemēram, krasta posmos ar pārmērīgu rekreācijas slodzi (Vidzemes akmeņainā jūrmala u. c.). Lai objektīvi izvērtētu šo raksturojumu, nepieciešams veikt biotopa monitoringu.
Vai negatīvie faktori, kas izraisa samazināšanos, vēl darbojas?	Jā. Turpinās gan vides (vētras), gan antropogēno faktoru ietekme. Īpaši tas attiecas uz Vidzemes piekrasti, kas pakļauta dienvidrietumu vēju ietekmei un kurā notiek spēcīga izmīdīšana, kas palielinās strauji pieaugošā atpūtnieku skaita dēļ.

Vai biotopa izplatības areālam kādā no laika nogriežņiem arī bijušas negatīvas tendences?	Nē. Biotopa areāls ietver jūras krastu no Rojas līdz Ainažiem.
Papildjautājumu summa	40
Intervāls	0,05
Atbilstošs scenārijs saskaņā ar metodikas 8. att. (ilgtermiņa tendence)	<p>8. scenārijs.</p> <p>8. RFV = starp HDV un REF</p> <p>Biotopa pašreizējā platība (0,4 km²) ir mazāka par HDV platību (0,5 km²) un REF vidējo platību (0,45 km²). Nepieciešams uzlabot biotopa stāvokli, samazinot antropogēno slodzi atsevišķos piekrastes posmos. Tādējādi ir sasniedzama FRA platība.</p>
FRA	0,47 km ² FRA > CV

FRR noteikšanā izmantotie apsvērumi

Vai izplatības areāla HDV ir visa Latvija?	Nē.
Vai biotops aizņem visu iespējamo areālu Latvijā?	Jā. Biotopa areāls ietver krastu no Rojas līdz Ainažiem.
Vai biotopa areāls Latvijā ir samazinājies, un pārmaiņas nav saistītas tikai ar uzlabotām zināšanām par biotopa izplatību?	Nē.
REF min, km ²	—
REF max, km ²	—
REF vid., km ²	—
REF periods	—

HDV min, km²	—
HDV max, km²	—
HDV vid., km ²	—
CV (pašreizējais areāls), km ²	1139 km ²
Saskaņā ar Metodikas 8. att. atbilstošs scenārijs	<p>Prognozējams, ka ilgtermiņā biotopa areāls saglabāsies tāds, kā pašlaik (1. scenārijs).</p> <p>1. FRV = HDV = CV</p> <p>REF (vēsture) HDV (2004) CV (2024) FRA (~2040)</p>
Vai paredzamas areāla izmaiņas klimata pārmaiņu rezultātā?	—
Vai Latvijā ir >1% biotopa platības ES Boreālajā reģionā, t. i., Latvijai ir starptautiska atbildība attiecīgā biotopa saglabāšanā?	—
Vai Latvijā biotopa platības ir fragmentētas?	—
Vai negatīvie faktori, kas izraisa samazināšanos, vēl darbojas?	—
Vai biotopa platībai kādā no laika nogriežņiem ir bijušas negatīvas tendences?	—
Papildjautājumu summa	—
Intervāls	—
FRR	1139 km² FRR = CV

Literatūra un dati

Eberhards G. 2003. Latvijas jūras krasti. Latvijas Universitāte, Rīga, 292 lpp.

Eberhards G., Lapinskis J. 2008. Baltijas jūras Latvijas krasta procesi. Atlants. LU Akadēmiskais apgāds, Rīga, 64 lpp.

Latvijas jūras krastu monitorings. 1993. Vides monitorings Latvijā. LR Vides aizsardzības komiteja, Pētījumu centrs, Rīga, 46 lpp.

Ulsts V. 1998. Baltijas jūras Latvijas krasta zona. Valsts ģeoloģijas dienests, Rīga, 96 lpp.

Pielikumi

4. pielikums – aktuālās biotopa 1220 platības (01.02.2024., DDPS “Ozols”), vektordatu slānis.

5. pielikums. Pludmaļu izplatība Latvijas piekrastē (Latvijas jūras krastu monitorings, 1993).

5. pielikums.
Pludmaļu izplatība Latvijas piekrastē
(Latvijas jūras krastu monitorings, 1993).

